

YR

ANTHEMAU .BUDDUGOL,

YNGHYDA'R

FEIRNIADAETH AR Y CYFANSODDIADAU,

YN

EISTEDDFOD BETHESDA,

Ar Ddydd Iau Dyrchafael, yr 20ed o Fai, 1852.

BETHESDA:

ARGRAFFWYD A CHYHOEDDWDYD GAN R. JONES.

1852.

Gift 4005 - 152



Gift of
Ezra K. Rice

TEYRNASOEDD Y DDAEAR, &c. Psalma lxxviii. 32, 33, 34, 35. JEDUTHUN, sef J.A.LLOYD.

1

ALLEGRO. *f*

TREBLE.

ALTO.

TENOR.

BASS.

f Teyrn-as-oedd y ddaear, cenwch i Dduw; Teyrn-as oedd y ddaear, can - molwch yr

Arglwydd; Teyrnasoedd y ddaear, cenwch i Dduw; Teyrnasoedd y ddaear, can-molwch yr Arglwydd,

TEYRNASOEDD Y DDAEAR, &c.

ANDANTE.

BASS SOLO.

Yr hwn a ferchyg ar nefy nesoedd, y rhai oedd er - ioed: Yr hwn a ferchyg ar nef y
 nesoedd, y rhai oedd er - ioed. Wele ef - e yn anfon ei lef, Wele ef - e yn
 anfon ei lef, a hono yn llef nerthol, a hono yn llef nerthol; Wele ef -
 e yn anfon ei lef, a hono yn llef nerthol, a hono yn llef nerthol.

* *p* QUARTETTE AND CHORUS. CRES.

REPEAT IN CHORUS.

Rhoddwchi Dduw gad - ern-id, Rhoddwchi Dduw gad - ern-id, Rhoddwchi Dduw gad - ern-id;
 Rhoddwchi Dduw gad - ern-id, Rhoddwchi Dduw gad - ern-id, Rhoddwchi Dduw gad - ern-id;
 Rhoddwchi Dduw gad - ern-id, Rhoddwchi Dduw gad - ern-id, Rhoddwchi Dduw gad - ern-id;
 Rhoddwchi Dduw gad - ern-id, Rhoddwchi Dduw gad - ern-id, Rhoddwchi Dduw gad - ern-id;

* Yr oedd y Nodiad canlynol yn y copi a ddanfonwyd i'r Gystadleuaeth:—"Nid yw yr adnod rhwng y Sernodau yn yr Hysbysiad, ac os dymuna y Cyfeisteddiad gadw at yr amodau, gellir ei gadael allan."

TRIO.

Alto. ALLEGRO.

Tenor. Ei oruch - el - der sydd ar Is - rael, a'i nerth yn yr wybr - en - au, a'i nerth yn yr wybr - en - au;

Bass.

Ei or - uch - el - der sydd ar Israel, Ei or - uch - el - der sydd ar Israel, a'i nerth yn yr wybr -

TEYRNABOEDD Y DDAEAR, &c.

CHORUS. GRAVE.

4

enau, a'i nerth yn yr wybr - en - au. Ofn - ad - wy wyt, O Dduw, o'tb gy - segr:

f ANDANTE ALLEGRO.

Duw Duw Israel yw ef - e, yw ef - e, sydd yn rhoddi nerth a chad - ernid i'r bob - ol, ef -

f

Duw Israel yw ef - e, yw ef - e, sydd yn rhoddi

Israel yw ef - e, yw ef - e, sydd yn rhoddi nerth a chad - ernid i'r bob - ol;

nerth a chad - ernid i'r bob - ol; ef - e sydd yn rhoddi nerth, ef - e sydd yn rhoddi

e sydd yn rhoddi nerth a chad - ernid i'r bob - ol, ef - e sydd yn rhoddi

nerth a chad - ernid i'r bobol; ef - e sydd yn rhoddi nerth, ef - e sydd yn rhoddi nerth, ef -

nerth a chad - ernid i'r bobol; ef - e sydd yn rhoddi nerth, ef - e sydd yn rhoddi

nerth, sydd yn rhoddi nerth i'r bobol; ef - e sydd yn rhoddi

nerth, sydd yn rhoddi nerth i'r bobol; ef - e sydd yn rhoddi nerth, ef -

TEYRNASOEDD Y DDAEAR, &c.

6

The first system of the musical score consists of four staves. The first three staves are in treble clef, and the fourth is in bass clef. The melody is written in a simple, folk-like style with many eighth and sixteenth notes. The lyrics are written below the staves, with some words appearing on multiple staves.

e sydd yn rhoddi nerth, sydd yn rhoddi nerth a chadernid, nerth a chad - ernid i'r bobol. Duw

nerth, ef - e sydd yn rhoddi nerth a chad - ernid, nerth a chad - ernid i'r bobol.

e sydd yn rhoddi nerth, sydd yn rhoddi nerth, nerth, nerth a chadernid i'r bobol.

The second system of the musical score consists of four staves. The first three staves are in treble clef, and the fourth is in bass clef. The melody continues from the first system. The lyrics are written below the staves.

Is-rael yw ef - e, yw ef - e sydd yn rhoddi nerth; Duw Is-rael yw ef - e, yw ef - e sydd yn rhoddi

Duw

Duw Israel yw ef - e, yw ef - e sydd yn rhoddi nerth; Duw Is - ra - el yw ef -

yw ef - e sydd yn rhoddi

nerth a chad - ern - id i'r bob - ol; Duw Israel yw ef - e, yw ef - e sydd yn rhoddi
 Israel yw ef - e, yw ef - e sydd yn rhoddi nerth a chad - ernid i'r bobol, yn rhoddi
 e, ef - e sydd yn rhoddi nerth, sydd yn rhodd - i nerth a chad - ern - id i'r bob - ol, ef -
 nerth a chad - ern - id i'r bob - ol, ef - e sydd yn rhoddi nerth i'r bob - ol; Duw

nerth a chad - ernid i'r bobol, yn rhoddi nerth a chad - ernid i'r bob - ol, ef -
 nerth a chad - ernid i'r bob - ol, ef - e sydd yn rhoddi nerth i'r bob - ol; Duw
 e sydd yn rhoddi nerth i'r bob - ol; Duw Israel yw ef - e, yw ef - e sydd yn rhoddi
 Israel yw ef - e, yw ef - e sydd yn rhoddi nerth a chad - ernid i'r bob - ol, yn rhoddi

TEYRNASOEDD Y DDAEAB, &c.

First system of the musical score, consisting of four staves. The melody is written on the first three staves, and the bass line on the fourth. The lyrics are written below the staves.

e sydd yn rhoddi nerth a chad ern - id; Duw Israel yw ef - e, yw ef - e, sydd yn rhoddi
 Israel yw ef - e, yw ef - e, sydd yn rhodd-i nerth a chad - ernid i'r bob - ol,
 nerth a chad - ern-id i'r bobol, yn rhoddi nerth a chad - ern-id i'r bob - ol, ef-
 nerth a chad - ern-id i'r bob - ol, ef - e. sydd yn rhoddi nerth i'r bob - ol; Duw

Second system of the musical score, consisting of four staves. The melody continues on the first three staves, and the bass line on the fourth. The lyrics are written below the staves.

nerth a chad - ernid i'r bob - ol; Duw Is-ra-el yw ef-
 nerth a chad - ern-id i'r bob - ol; Duw Is-ra-el yw ef - e, yw ef e, sydd yn rhoddi
 e sydd yn rhoddi nerth i'r bob - ol; Duw Is-ra-el yw ef - e, yw ef - e,
 Is-ra-el yw ef - e, yw ef - e, sydd yn rhodd-i nerth, sydd yn rhoddi nerth; Duw Is-ra-el yw ef-

TEYRNABOEDD Y DDAEAR, &c.

First system of musical notation, consisting of four staves. The lyrics are written below the staves.

e, yw ef - e sydd yn rhoddi nerth, sydd yn rhoddi nerth, ef - e sydd yn rhoddi nerth, ef-

nerth, ef - e sydd yn rhoddi nerth, ef - e sydd yn rhoddi nerth, ef - e sydd yn rhoddi

e, yw ef - e sydd yn rhoddi nerth, sydd yn rhoddi nerth, ef - e sydd yn rhoddi nerth, ef-

Second system of musical notation, consisting of four staves. The lyrics are written below the staves.

e sydd yn rhoddi nerth, ef - e sydd yn rhoddi nerth, sydd yn rhoddi nerth,

nerth, ef - e sydd yn rhoddi nerth, ef - e sydd yn rhoddi nerth,

e sydd yn rhoddi nerth, ef - e sydd yn rhoddi nerth, sydd yn rhoddi nerth,

c

yn rhoddi nerth a chad - ern-id i'r bob - ol. Bendig - ed - ig fyddo Duw.

yn rhoddi nerth, nerth a chad - ernid i'r bob - ol.

MAWL A'TH ERY'S DI YN SION, &c. Psalm lxxv. 1, 11, 12, 13.

MET. 66.

mf MODERATO.

CYNDEYRN, sef ROBERT DAVIES, Llanelwy.

TREBLE.

Mawl a'th er-ys di yn Si - on, O Dduw: ac i ti y tel - ir

ALTO.

Mawl a'th er-ys di yn Si - on, O Dduw: ac i ti y tel - ir

TENOR.

Mawl a'th er-ys di yn Si - on, O Dduw; ac i ti y tel - ir

BASS.

Mawl a'th er-ys di yn Si - on, O Dduw: ac i ti y tel - ir

MAWL A'TH ERYs DI, &c.

11

yr add - un - ed. Mawl, Mawla'th er - ys di yn Sion, O Dduw: ac i ti y

yr add - un - ed. Mawl, Mawla'th er - ys di yn Sion, O Dduw:

yr add - un - ed. Mawl, Mawla'th er - ys di yn Sion, O Dduw: ac i ti y

yr add - un - ed. Mawl, Mawla'th er - ys di yn Sion, O Dduw:

telir yr add - un - ed, y telir yr add - un - ed. Mawla'th er - ys di yn

ac i ti y telir yr add - un - ed. Mawl a'th

telir yr add - un - ed, y telir yr add - un - ed. Mawl a'th er - ys

ac i ti y telir yr add - un - ed.

First system of the musical score. It consists of four staves. The first three staves are in treble clef with a key signature of two sharps (F# and C#). The fourth staff is in bass clef with the same key signature. The lyrics are written below the staves. The first staff has a fermata over the first measure. The second staff has a fermata over the last measure. The third staff has a fermata over the last measure. The fourth staff has a fermata over the last measure. The lyrics are: Si-on, - - O Dduw; Mawl a'th er - ys di, a'th er - ys di yn Si-on; Mawl a'th er - ys di yn Si-on, yn Si-on, - di yn Si-on, - - O Dduw, a'th er - ys di yn Si-on, - - O. The fourth staff begins with a forte (f) dynamic marking.

Si-on, - - O Dduw; Mawl a'th er - ys di, a'th
er - ys di yn Si-on; Mawl a'th er - ys di yn Si-on, yn Si-on, -
di yn Si-on, - - O Dduw, a'th er - ys di yn Si-on, - - O
f Mawl a'th er - ys di yn Si-on, - - O Dduw; Mawl a'th

Second system of the musical score. It consists of four staves. The first three staves are in treble clef with a key signature of two sharps (F# and C#). The fourth staff is in bass clef with the same key signature. The lyrics are written below the staves. The first staff has a fermata over the last measure. The second staff has a fermata over the last measure. The third staff has a fermata over the last measure. The fourth staff has a fermata over the last measure. The lyrics are: er - ya di yn Si-on, O Dduw, O Dduw: ac i ti y - - O Dduw, a'th er - ya di yn Si-on, - - O Dduw: ac i ti y Dduw. Mawl a'th er - ys di - - yn Sion, O Dduw; ac i ti y er - ys di yn Si-on, - - O Dduw, O Dduw: ac i ti y. The first staff begins with a fortissimo (ff) dynamic marking. The second staff begins with a fortissimo (ff) dynamic marking. The third staff begins with a fortissimo (ff) dynamic marking. The fourth staff begins with a fortissimo (ff) dynamic marking.

ff er - ya di yn Si-on, O Dduw, O Dduw: ac i ti y
- - O Dduw, a'th er - ya di yn Si-on, - - O Dduw: ac i ti y
Dduw. Mawl a'th er - ys di - - yn Sion, O Dduw; ac i ti y
ff er - ys di yn Si-on, - - O Dduw, O Dduw: ac i ti y

tel - ir yr add - un - ed.

tel - ir yr add - un - ed.

tel - ir yr add - un - ed.

tel - ir yr add - un - ed.

VERSE. TREBLES A BASS, neu ALTO, TENOR, A BASS.

MET. $\text{♩} = 50$. ANDANTE.

Cor - on - i yr ydwy y fwyddyn a'th dda-

ioni; a'th lwybrau a ddi - fer - ant fraser. Di - fer - ant ar bor - feydd yr an - ial - woh: a'r bryniau a ymwreg-

Di - fer - ant ar bor - feydd yr an - ial - woh: a'r bryniau a ymwreg-

Di - fer - ant ar bor - feydd 'ran - ialwch: a'r bryniau a ymwreg-

ys - ant & hy - frydwch. Pia. Di

ys - ant & hyfrydwch.

ys - ant & hyfrydwch. Cor-on - i yr ydwy y flwyddyn & th ddaion - i; a'th lwybrau a ddi-fer - ant fras i'er.

Cres.

fer - ant ar bor - feydd 'ran - ial-wch: a'r bryniau a ymwreg - ys - ant & hy - fryd-wch. Cres.

Di - fer - ant ar bor - feydd yr an - ial - wch: a'r bryniau a ymwreg-ys - ant & hy - fryd-wch. Cres.

Di - fer - ant ar bor - feydd yr an - ial - wch: a'r bryniau a ymwreg-ys - ant & hy - fryd-wch

MET. ♩ = 108 CHORUS. ALLEGRO.

Y dol - ydd a wisgir & def-aid, a'r dy - ffryn - oedd a or-

Y

Y dol - ydd a wisgir &

Y dol - ydd a wisgir & def-aid, a'r dy-

chuddir, or - chuddir & yd; or - chuddir, or - chuddir, or -

dol - ydd a wisgir & def-aid, a'r dy - ffryn - oedd a or-

def-aid, a'r dy - ffryn - oedd a or - chuddir, or - chuddir, or-

ffryn - oedd a or - chuddir, or - chuddir & yd, or-

chuddir âg yd; - Y dol- ydd a wisgir â defaid, a'r dy - ffryn - oedd -

chuddir âg yd; - Y dol - ydd a

chuddir âg yd; - a'r dy-

chuddir âg yd; - - Y dol - ydd a wisgir â defaid,

a or - chuddir, or - chuddir-ir. âg yd, - or - chuddir-ir âg

wisgir â defaid, a'r dy - ffryn - oedd a or - chuddir, or -

ffryn - oedd a or - chuddir, or - chuddir âg yd; a'r dy-

a'r dy - ffryn - oedd a or - chuddir, or - chuddir âg yd; Y

First system of musical notation (treble and bass clefs, key of D major). The lyrics are: yd; a'r dy - ffryn - oedd a or - chuddir, or - chuddir ag chudd - ir ag yd; - - or - chuddir, or - chudd - - ir ag ffrynoedd or - chuddir, or - chuddir ag yd: or - chuddir, or - chuddir ag dol - ydd a wisgir a defaid, a'r dy - ffryn - oedd a or -

VIVACE.

Second system of musical notation. The lyrics are: yd, or - chuddir ag yd, or - chuddir, or - chuddir ag yd. Am hyny y bloedd. Met. = 60. yd, or - chuddir ag yd, or - chuddir, or - chuddir ag yd. Am hyny y bloedd. yd, or - chuddir ag yd, or - chuddir, or - chuddir ag yd. Am hyny y bloedd. chuddir, or - chuddir ag yd, or - chuddir, or - chuddir ag yd. y

First system of musical notation (four staves) for the song "MAWL A'TH EYYS DI, &c.". The music is in G major (one sharp) and 2/4 time. The lyrics are written below the staves.

Lyrics for the first system:

- iant, y bloeddiant ac y canant, y bloedd - iant, am hyny y bloeddiant, am hyny y
 - iant, y bloeddiant ac y can - ant, y bloeddiant ac y canant; y
 - iant, y bloedd - iant, y canant; y bloedd - iant, y canant; am hyny y
 bloedd - - - iant; am hyny y bloeddiant, y bloeddiant ac y canant, y

Second system of musical notation (four staves) for the song "MAWL A'TH EYYS DI, &c.". The music continues from the first system.

Lyrics for the second system:

bloeddiant, y bloeddiant, y canant; am hyn-y y bloedd - - iant, am hyny y
 bloeddiant, y bloeddiant, y canant; am hyn-y y bloedd - - iant, am hyny y
 bloeddiant, y bloeddiant, y canant; am hyn-y y bloedd - - iant, am hyny y
 bloeddiant, y bloeddiant, y canant: am hyn-y y bloedd - - iant, am hyny y

bloeddiant, y bloeddiant, y canant; am hyny y bloeddiant, y bloeddiant, y canant; am hyny y bloeddiant, y bloeddiant, y

bloeddiant, y bloeddiant, y canant; am hyny y bloeddiant, y bloeddiant, y canant; am hyny y bloedd - -

bloeddiant, y bloeddiant, y canant; am hyny y bloedd - - - iant, am hyny y bloeddiant, y bloeddiant, y

bloeddiant, y bloeddiant, y canant; am hyny y bloeddiant, y bloeddiant, y canant; am hyny y bloeddiant, y bloeddiant, y

canant; am hyny y bloedd - - - iant, y bloedd - -

- iant, am hyn - y y bloedd - - iant, y bloedd - -

canant; am hyn - y y bloedd - - iant, y bloedd - -

canant; am hyn - y y bloedd - - iant, y bloedd - -

UNISON.

MAWL A'TH ERY'S DI, &c.

Pia. *f*

- iant, am hyn-y y bloeddiant, y bloeddiant, y canant; am hyn - y y bloedd -

Pia. *f*

- iant, am hyn y bloeddiant, y bloeddiant, y canant, y bloedd - - -

Pia. *f*

- iant, am hyn-y y bloeddiant, y bloeddiant, y canant, y bloedd - - -

Pia: *f*

- iant, am hyn y bloeddiant, y bloeddiant, y canant; am hyn - y y bloedd -

Adagio.

- iant, y bloedd - - iant ac y can - ant.

- iant, y bloedd - - iant ac y can - ant.

- iant, y bloedd - - iant ac y can - ant.

- iant, y bloedd - - iant ac y can - ant.

DEFFRO, DEFFRO, GWISG NERTH, &c. Esaiiah li. 9, 10, 11. MUSICO, sef DAVID ROBERTS, 21
BETHESDA.

Deffro, ffro gwisg nertth, O fraich yr Arglwydd; Deffro, ffro ffro gwisg nertth, O

De - ffro. ffro ffro

Deffro, deffro, gwisg nertth, O fraich yr Arglwydd; De - ffro, deffro, deffro,

fraich yr Arglwydd; gwisg nertth, O fraich yr Arglwydd; deffro fel - - yn y dyddiau gynt,

gwisg nertth, gwisg, &c. deffro

gwisg nertth, gwisg nertth, O fraich yr Arglwydd; deffro fel - -

Deffro, deffro, deffro fel - - yn y dyddiau

F

deffro fel - - - yn y dyddiau gynt, deffro fel - - - yn y dyddiau gynt, deffro
 fel - - - yn y dyddiau gynt, yn y dyddiau gynt;
 - yn y dyddiau gynt, yn y dyddiau gynt; deffro
 gynt, deffro fel yn y dyddiau gynt, deffro fel - - - yn y dyddiau gynt,

de - ffro fel yn y dyddiau gynt, yn yr oes-oedd gynt, yn yr oes - oedd gynt.
 de-ffro fel - - - yn y dydd-iau gynt,
 fel yn y dyddiau gynt, fel yn y dyddiau gynt, yn yr oesoedd gynt, yn yr oesoedd gynt,
 de-ffro fel yn y dydd - iau gynt,

CHORUS.

De-- ffro, // gwisg - -

Deffro, // de-

1st TENOR. Onid ti yw yr hwn a doraist Rahab, ac a archollaist y ddraig? De - - ffro, gwisg nertth,

2nd TENOR. De - ffro, de - ffro,

nertth, gwisg nertth, O fraich yr Arglwydd; Deffro, gwisg nertth, Deffro, gwisg nertth, O

- ffro, gwisg nertth, De-ffro, De - ffro, gwisg - - nertth, gwisg nertth, O

De - ffro, deffro, gwisg - - nertth, gwisg nertth, gwisg nertth, gwisg nertth, O

de - ffro, gwisg - - nertth, O fraich yr Arglwydd; De - ffro, // gwisg nertth, O

fraich yr Arglwydd. Deffro

1st BASS,
fraich yr Ar - glwydd. Onid ti yw yr hwn a sychaist y môr, dyfroedd y dyfnder mawr?

2nd BASS,

fel - - yn y dyddiau gynt; deffro fel - - yn y dyddiau gynt;

De - ffro fel - - yn y dyddiau gynt, yn y dyddiau gynt;

Deffro fel - - yn y dyddiau gynt, yn y dyddiau gynt;

De - ffro fel - - yn y dyddiau gynt; de - ffro fel yn y dyddiau gynt;

De - ffro fel - - yn y dyddiau gynt; Deffro, de - ffro fel yn y dyddiau

De - ffro fel - - - yn y dydd - iau

De - ffro fel yn y dyddiau gynt, fel yn y dyddiau

Deffro, fel - - yn y dyddiau gynt; Deffro fel yn y dydd - iau

gynt, yn yr oesoedd gynt, yn yr oesoedd gynt, yn yr oesoedd gynt, yn yr oes - oedd

gynt, yn yr oesoedd gynt, yn yr oesoedd gynt, yn yr oesoedd gynt, yn yr oesoedd, yn yr oesoedd

gynt, yn yr oesoedd gynt, yn yr oesoedd gynt, yn yr oesoedd gynt, yn yr oes - - oedd

gynt, yn yr oesoedd gynt, yn yr oesoedd gynt, yn yr oesoedd gynt, yn yr oesoedd, yn yr oes - oedd

G

1st TREBLE.

gynt. Yr hwn a wnaethost ddyfnderoedd y môr yn flodd i'r gwardigion i fyned trwodd.

2 TR.
gynt. Deffro, gwsig

gynt. Deffro, gwsig

CHORUS.
gynt. Deffro, deffro,

Deffro, deffro, gwsig - - nertth, O fraich - - yr Arglwydd; Deffro, gwsig

nertth, gwsig nertth; Deffro, deffro, gwsig - nertth, O fraich yr Arglwydd;

nertth, deffro, gwsig nertth, O fraich yr Arglwydd; Deffro, deffro,

gwsig - nertth, O fraich yr Arglwydd; Deffro, deffro, gwsig nertth, O fraich yr

nert, gwisg nert, O fraich yr Arglwydd; deffro fel yn y dydd - iau gynt, yn yr oesoedd gynt,
 Deffro, gwisg nert, &c.
 gwisg - - nert, O fraich yr Arglwydd; deffro fel yn y dydd - iau gynt, yn yr
 Arglwydd, gwisg nert, &c.

DUETT.

yn yr oes - oedd gynt.
 Am hyny y dychwel gwared - ig - - - ion yr Arglwydd,
 oesoedd gynt, yn yr oesoedd gynt.
 Am hyny y dychwel gwared - ig - - - ion yr Arglwydd,

CHORUS.

A hwy a ddeuant i Sei - on â chan - - u, ac â lla - wen - ydd tra - gwydd -

A hwy a ddeuant i

A hwy a ddeuant i Sei - on â chan -

A hwy a ddeuant i Sei - on â chan - - - u, ac â lla -

- ol ar - - eu pen - au: goddiweddant la - wenydd, goddiw - eddant la - wen -

Sei - on â chan - u ac â lla - wenydd tra - gwyddol ar eu penau: goddiw - edd - ant la - wen - -

- u, ac â lla - wenydd tra - gwydd - ol ar - - eu penau: goddiw - edd - ant la - wen -

wen - ydd tra - gwydd - ol ar - - eu penau: go - ddiw - eddant, goddiw - eddant, &c.

First system of the musical score. It consists of four staves. The top two staves are vocal parts with lyrics in Welsh. The bottom two staves are piano accompaniment. The key signature has one sharp (F#) and the time signature is 4/4.

Vocal parts (top two staves):

- ydd a hyf - rydwch, a hyf - rydwch; gofid a gridd fan a ffr - - - ymaith, a

- ydd a hyf - ryd - wch, &c. UNIS.

Piano accompaniment (bottom two staves):

- ydd a hyf - ryd - wch, a hyf - ryd - wch; gofid a gridd fan, &c.

Second system of the musical score. It consists of four staves. The top two staves are vocal parts with lyrics in Welsh. The bottom two staves are piano accompaniment. The key signature has one sharp (F#) and the time signature is 4/4.

Vocal parts (top two staves):

ffr - - ymaith; gofid a gridd fan a ffr - - - ymaith, a ffr - - ymaith;

Piano accompaniment (bottom two staves):

gofid a gridd fan a ffr - - - ymaith, a ffr y - maith;

gofd a griddfan a ffy - - - ymaith, a ffy - - ymaith; gofd a griddfan a

gofd a griddfan a ffy - - - ymaith, a ffy - - ymaith; gofd a griddfan a

This system consists of four staves. The first staff is a vocal line with lyrics. The second staff is a treble clef accompaniment. The third staff is a bass clef accompaniment. The fourth staff is a double bass clef accompaniment. The music is in 2/4 time and features a mix of eighth and sixteenth notes.

ffy - - - ymaith, a ffy - - ymaith; gofd a griddfan a ffy - ymaith.

ffy - - - ymaith, a ffy ymaith; gofd a griddfan a ffy ymaith.

This system also consists of four staves, continuing the musical piece. It includes the same vocal line and accompaniment parts as the first system. The lyrics are repeated with slight variations in the second system.

O NA BAI FY MHEN YN DDYFROEDD, &c. Jeremiah ix. 1. TALIESIN, sef Mr. O. DAVIES, 31
Met. 128 = ♩ LARGHETTO. LLANLLECHID.

SOPRANO.

ALTO.

TENORE.

BASSO.

First system of the musical score. The Soprano and Alto parts are marked with a treble clef and a 3/2 time signature, and contain whole rests. The Tenor part is marked with a treble clef and a 3/2 time signature, and contains the following notes: O, na, bai, fy, mhen, yn, ddyfroedd, a'm, llygaid, yn, ffynon, o, dda - gr, au!. The Bass part is marked with a bass clef and a 3/2 time signature, and contains whole rests.

Second system of the musical score. The Soprano part is marked with a treble clef and a 3/2 time signature, and contains whole rests. The Alto part is marked with a treble clef and a 3/2 time signature, and contains the following notes: O, na, bai, fy, mhen, yn. The Tenor part is marked with a treble clef and a 3/2 time signature, and contains the following notes: O, na, bai, fy, mhen, yn, ddyfroedd, fy, mhen, yn, ddyfr, - oedd!, O, na. The Bass part is marked with a bass clef and a 3/2 time signature, and contains the following notes: O, na, bai, fy, mhen, yn, ddyfroedd, a'm, llygaid, yn, ffynon, o, dda - gr, au!.

First system of the musical score. It consists of four staves. The first staff has a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The second and third staves have a treble clef and a key signature of one sharp. The fourth staff has a bass clef and a key signature of one sharp. The lyrics are written below the staves.

O na bai fy mhen yn
 ddyfroedd, a'm llygaid yn ffynon o ddagr - au! O na
 bai fy mhen yn ddyfroedd! O! O na bai fy mhen yn ddyfroedd! O na
 O na bai fy mhen yn ddyfroedd! O na bai fy mhen yn ddyfroedd!

Second system of the musical score. It consists of four staves. The first staff has a treble clef and a key signature of one sharp. The second and third staves have a treble clef and a key signature of one sharp. The fourth staff has a bass clef and a key signature of one sharp. The lyrics are written below the staves.

ddyfroedd, a'm llygaid yn ffynon o ddagr - au! O na bai fy mhen yn
 bai fy mhen yn ddyfroedd, fy mhen yn ddyfr - oedd! O! O!
 bai fy mhen yn ddyfroedd! O na bai fy mhen yn ddyfroedd, a'm llygaid yn
 O na bai fy mhen yn ddyfroedd, a'm llygaid yn

dddyfroedd! O! O! O na bai fy mhen yn ddyfroedd!

O na bai fy mhen yn ddyfroedd! O! O! O na

ffyn - on o ddagrau! O na bai fy mhen yn ddyfroedd! O!

ffyn - on o ddagrau! O - na bai fy mhen yn

O! O! O na bai fy mhen yn ddyfroedd! O!

bai fy mhen yn ddyfroedd! O! O! O! O!

O! O na bai fy mhen yn ddyfroedd! O! O!

dddyfroedd, fy mhen yn ddyfroedd! O na bai fy mhen yn ddyfroedd!

First system of the musical score. It consists of four staves. The first staff is a treble clef with a key signature of one sharp (F#). The second staff is a treble clef with a key signature of one sharp. The third staff is a treble clef with a key signature of one sharp. The fourth staff is a bass clef with a key signature of one sharp. The lyrics are written below the staves.

O na bai fy mhen yn ddyfroedd, a'm llygaid yn ffynon o ddagr.

Second system of the musical score. It consists of four staves. The first staff is a treble clef with a key signature of one sharp. The second staff is a treble clef with a key signature of one sharp. The third staff is a treble clef with a key signature of one sharp. The fourth staff is a bass clef with a key signature of one sharp. The lyrics are written below the staves.

O na bai fy mhen yn ddyfroedd! O! O!
 au! O na bai fy mhen yn ddyfroedd! O!
 O na bai fy mhen yn ddyfroedd!
 O na bai fy mhen yn

First system of the musical score, consisting of four staves. The lyrics are written below the staves.

Staff 1: O na bai fy mhen yn ddyfroedd! O! O! O na

Staff 2: O! O na bai fy mhen yn ddyfroedd! O! O!

Staff 3: O! O! O na bai fy mhen yn ddyfroedd! O!

Staff 4: ddyfroedd! O! O! O na bai fy mhen yn ddyfroedd!

Second system of the musical score, consisting of four staves. The lyrics are written below the staves.

Staff 1: bai fy mhen yn ddyfroedd, a'm llygaid yn ffynon, yn ffynon o ddagrau;

Staff 2: O na bai fy mhen yn ddyfroedd, a'm llygaid yn ffynon o ddagrau,

Staff 3: O! O na bai fy mhen yn ddyfroedd, a'm llygaid yn ffynon o

Staff 4: O! O! O na bai fy mhen yn ddyfroedd, a'm llygaid yn

First system of musical notation (four staves) with lyrics in Welsh. The melody is written on the first staff, and the accompaniment is on the second, third, and fourth staves. The lyrics are: yn ffynon o ddagrau, fel yr wyl - wn ddydd a nos, yr

Second system of musical notation (four staves) with lyrics in Welsh. The melody is written on the first staff, and the accompaniment is on the second, third, and fourth staves. The lyrics are: yn ffynon o ddagrau, fel yr wylwn, fel yr

Third system of musical notation (four staves) with lyrics in Welsh. The melody is written on the first staff, and the accompaniment is on the second, third, and fourth staves. The lyrics are: ddagrau, yn ffynon o ddagrau, fel yr wylwn, yr wyl - wn

Fourth system of musical notation (four staves) with lyrics in Welsh. The melody is written on the first staff, and the accompaniment is on the second, third, and fourth staves. The lyrics are: ffynon, yn ffyn - on o ddagrau, fel yr wylwn ddydd a nos, yr

Fifth system of musical notation (four staves) with lyrics in Welsh. The melody is written on the first staff, and the accompaniment is on the second, third, and fourth staves. The lyrics are: wyl - wn ddydd a nos, yr wylwn ddydda nos, yr wyl - wn ddydd a

Sixth system of musical notation (four staves) with lyrics in Welsh. The melody is written on the first staff, and the accompaniment is on the second, third, and fourth staves. The lyrics are: wyl - wn, fel yr wyl - wn ddydd a nos, yr wyl - wn

Seventh system of musical notation (four staves) with lyrics in Welsh. The melody is written on the first staff, and the accompaniment is on the second, third, and fourth staves. The lyrics are: ddydd a nos, fel yr wylwn, fel yr wylwn,

Eighth system of musical notation (four staves) with lyrics in Welsh. The melody is written on the first staff, and the accompaniment is on the second, third, and fourth staves. The lyrics are: wylwn ddydda nos, fel yr wylwn, yr wyl - wn ddydd a

nos; fel yr wylwn, yr wyl - wn ddydd a nos;

ddydd a nos, yr wylwn ddydd a nos, yr wylwn ddydd a nos;

fel yr wyl - wn ddydd a nos, yr wyl - wn ddydd a

nos; fel yr wylwn, fel yr wylwn, fel yr

fel yr wylwn, fel yr wylwn, fel yr wyl -

fel yr wylwn, yr wyl - wn ddydd a nos; fel yr

nos, yr wylwn ddydd a nos, yr wylwn ddydd a nos; fel yr

wyl - wn ddydd a nos, yr wyl - wn ddydd a nos, yr

K

wn ddydd a nos; fel yr wylwn
 wyl wn ddydd a nos; fel yr
 wylwn, fel yr wyl wn ddydd a
 wylwn ddydd a nos; fel yr wyl

fel yr wylwn ddydd a nos, ddydd a nos; fel yr wylwn ddydd a
 wylwn, fel yr wylwn ddydd a nos, ddydd a nos; fel yr
 nos; fel yr wylwn, fel yr wylwn, ddydd a nos, ddydd a nos:
 - wn ddydd a nos; fel yr wylwn, fel yr wylwn ddydd a nos, ddydd a

First system of the musical score. It consists of four staves. The first three staves are vocal parts (Soprano, Alto, and Tenor) and the fourth is the bass line. The lyrics are written below each staff.

nos, ddydd a nos; fel yr wylwn, fel yr wylwn, yr
 wylwn ddydd a nos, ddydd a nos; fel yr wylwn fel yr
 fel yr wylwn ddydd a nos, ddydd a nos; fel yr wylwn, yr
 nos; fel yr wylwn ddydd a nos, ddydd a nos; fel yr

Second system of the musical score. It consists of four staves. The first three staves are vocal parts (Soprano, Alto, and Tenor) and the fourth is the bass line. The lyrics are written below each staff.

wylwn ddydd a nos am ladd - ed - ig - ion merch fy mhobl!
 wylwn ddydd a nos am ladd - ed - ig - ion merch fy mhobl!
 wylwn ddydd a nos am ladd - ed - ig - ion merch fy mhobl!
 wylwn ddydd a nos am ladd - ed - ig - ion merch fy mhobl!

THE ADJUDICATION OF THE REV. J. D. EDWARDS.

JEREMIAH 9c. 1v.—Received 14 compositions.

1. "*Hen Gymro.*"—This is really a very poor attempt at composition: it is full of errors: my old countryman must read and study more, otherwise his chance of gaining a prize is but very small.

2. "*Ioan.*" This piece begins tolerably, and there are few lines pretty good, but upon the whole it is very defective: the author is not able to express in music what he really feels: let him read and study more carefully, and he may have a chance to succeed.

3. "100." This is not so good as the other attempts of this author:—this piece is inferior, and the Rhythm is bad.

4. "*Theta.*" This is a poor composition—not worthy of the subject. The harmony is very bad.

5. "*Jacob.*" This piece has cost the author some care and attention; there is some good parts in it, but as a whole, it is not expressive of the words:—Rhythm bad, otherwise this composition would have been a good one.

6. "*Perorydd.*" This author has not paid much attention: there are many errors in this piece, and it is not suitable to the subject.

7. "*Galatrur.*" This is a careless piece, with many glaring mistakes:—harmony bad, and cords unconnected with the previous parts.

8. "*Awenydd.*" This author has a poor taste for music, and his knowledge very limited indeed; his work consequently a very poor one: he must read and study hard.

9. "*Plorator.*" This begins well, but ends badly. This author does not understand the ratios of notes, consequently his chords are forced and unnatural.

10. "*Eosig.*" This is a poor piece—very defective and insipid.

11. "*Ab Gomer.*" This author has selected a very fine and suitable key, but he is not able to treat his subject well; his arrangement and harmonies are bad.

12. "*Dafydd Frenin.*" This composition has many, and great mistakes, as the 6 and 17 Bars will show: it is a very inferior work.

13. "*Jeremiah.*" This is a good composition upon the whole. It has errors as the 13 Bar proves. Still there is a considerable merit in this work, which I consider worthy of the second prize.

14. "*Taliesin.*" This anthem opens exceedingly well and it is a very good piece of music: it is not, however, without few errors. But upon the whole, this is a creditable work, and deserves the first prize upon this subject.

PSALM LXV. 1, 11, 12, 13.—Received 12 Anthems on the above subject.

1. "*Levi.*" Who has; I suspect, three compositions for this Eisteddfod, has composed a tolerable good piece on the above words: he does not lack taste in this work, but he fails in harmony and in resolving his chords:—let him study more, and he will do well.

2. "*Fronfraith.*" This author does not seem to understand the words, I consequently he fails to treat his subject well.

3. "*Cyw Mai.*" This is a poor composition; the harmony is bad; and it is evident that the author has not studied much:—this piece has many faults.

4. "*Dafydd Frenin.*" This piece is full of errors in harmony and Rhythm: his chords are irregular and unconnected: he must study the *relationship* of harmonies.

5. "*Hoffwr y Gân.*" Has a tolerably good piece—some few parts very good, but too much sameness, and has some great faults.

6. "*Molianur.*" This piece has some merit, but the movement not adapted to the subject, as it wants taste.

7. "*Asaph Glan Alun.*" This is a respectable composition, and the author of this anthem possesses taste:

some parts good: this composition might be made a very good one, with little more attention: as it is, it is defective.

8. "*Cerddor Ieuangc.*" This is a poor composition; it has many faults: the laws of harmony are often transgressed.

9. "*Y Gog.*" In this work, Rhythm is bad; music not adapted to the words: this author fails in arrangement.

10. "*Arion.*" In the key of G:—this is a passable composition upon the whole—but it lacks taste, and the arrangement not good.

11. "*Arion.*" In the key of C. This is a very good piece of music, and the author displays much taste and knowledge: this author arranges well, and there is much variety in his music: this is certainly the second best on this subject.

12. "*Cyndebyrn.*" This is really a very excellent and fine composition, with very few errors: this author treats his subject well: some parts of this anthem are grand; the transitions are easy and natural. This work well deserves the first prize.

I fully anticipate to see ere long this author's name publicly known and duly appreciated.

ISAIAH LI. 9, 10, 11.—Received 6 Anthems upon this subject.

1. The anthem from "*Un am fod yno*" is an inferior composition, and clearly proves that the author was not able to *feel* the words, and that his knowledge of music is very limited indeed. This piece contains many errors, such as doubling the accented major third of the key, &c.

2. The composition from "*Ehyd*" is a better work than

the above; it displays more taste, and some parts of the air are very good, but the author entirely fails in arrangement, and in bringing in the other parts.

3. The one from "*Tubal*" is not without some merit; but he does not seem to *feel* his subject, as the 6, 7, and 8 Bars clearly prove: there are but few parts adapted to the words;

still Tubal, with some attention, and study of good works, would succeed.

4. "No. 112." This is rather a creditable piece of composition, though it has errors. This author has some taste, but his knowledge is limited, as the 51 and 72 Bars will prove: my advice to this author is, not to depend so much upon the ear, but to study good authors.

5. The anthem from "*Dysgybl*" is a good piece of music: this author has taste, and considerable knowledge: his arrangement is good; but this composition has its errors, and too much repetition; it is also wanting in originality,

and fails in resolving some of the harmonies: still this is a good composition, and I consider it deserving the second prize.

6. The anthem from "*Musico*" is an excellent composition, and has a high claim to originality: this piece must have cost the author much attention and study;—it is an elaborate work, and well adapted to the subject: it has few mistakes, as the 28 Bar proves; still this anthem is an able work, and proves the author to be a person of no common knowledge and originality. This I consider the best upon this subject, and worthy of the first prize.

PSALM LXVIII. 32, 33, 34.—Received 10 Anthems upon this subject

1. "*Gretrick*." Is an inferior composition: many errors in harmony: insipid and not well arranged; this author has no music adapted to the words.

2. "*Carwr Cerddoriaeth*." This is a tolerably good piece. Some parts good—but bad time:—transitions uncalled for, and not according to the laws of harmony.

3. "*Cantor*." This has a poor composition—bad time, bad arrangement; Rhythm uncorrect and harmonies unnatural.

4. "*Andromeda*." This is a poor work; the author has not much taste, and very little musical knowledge;—rather too high in some parts; arrangement bad, and too sameness.

5. "*Ab Tubal*." In this piece time is bad—too quick, though some tasty parts: the author has not much knowledge of harmony.

6. "*Asaph blaen Ebbw*" This is a tolerably good piece;

some parts good and tasty; still it is an imperfect work—not expressive of the words, and too tame.

7. "*Canor mwyn*." This is defective in Rhythm, and expression—not well adapted to the words; still this author with attention and little study would compose well. The harmonies are pretty correct.

8. "*Glan Seiont*." This author has paid no attention to Rhythm. He does not want taste, but he fails in expressing in music what he knows and feels: little study will make him a good composer.

9. "*Chalcol*." This is a good composition, and upon the whole pretty correct—a little stiff, and rather quick in some parts—still I deem this a good piece, and worthy of the second prize: I advise this author to study more.

10. "*Jeduthun*." This is a very creditable composition, and worthy of the prize: some parts are very good indeed. In the chorus—"ofnadwy wyt o Dduw," &c. the arrangement is excellent and expressive.—This piece is worthy of the first prize.

BEIRNIADAETH Y PARCH. E. STEPHEN.

At Bwyllgor Eisteddfod Gerddorol Bethesda, yr hon a gynhelir Iau Dyrchafael, Mai 20, 1852.

FONEDDIGION,

Nid oeddwn yn meddwl yr amser yma y llynedd y buaswn yn cyfodi nac yn darostwng ysbrydion y gân, gogyfer eich Eisteddfod eleni; ond meddyliais am ymaillduo o dwf i' byd cerddorol, ac ymddifyru yn nghwmni fy ysbryd a'm drychiolaeth fy hun yn unig; yn lle hyny angenrhaid a osodwyd arnaf i all ymddangos yn eich plith, ac i gyhoeddi fy marn ar gynyrchion eich dwylaw a'ch meddyliau. Yr oedd yr ymgaiswyr yn rhy luosog i mi fod mor fanwl ag y bu'm y llynedd ar eich gweithiau; buasai yn ddigon o waith tan wyliau'r Nadolig. Ni nodais y beiau neillduol oedd yn perthyn i gynghanedd yr ymgaiswyr, ond aethym heibio iddynt yn lled ddiawls, gan adael hyny at chwaeth yr awdwyr eu hunain; ond gallaf ddweyd hyny, na welais fal nad oedd genyf Ramadegau ac Awdwyr yn eidd collfarnu fel ffinau, ac na throeddodd yr ymgaiswyr ychwaith nad oedd eu gwell, ond odid, wedi gwneud felly o'u blaen; ac o herwydd hyny, gadewais y gorchwyl o'u cysoni i'r neb a glywo ar ei galon, a chyflawn ryddid i bawb ddilyn y neb a fynont; a bydded pawb yn sicr yn ei feddwl ei hun.

Tybiwyf fod y cyfansoddiadau, at eu gilydd yn well eleni na'r llynedd; mae hyny yn arwydd dda iawn. Y mae yr ysbryd o gyfansoddi yn gywraint a chelfyddydol wedi diagyn ar y cyffredin o'r ymgaiswyr; yr unig beth sydd arnaf ofn yn awr ydyw i'r gelfyddyd gael mwy o barch na natur;—mwy o ofal am y wisg nag am y corff, ac i swm fyned a lle sylwedd. Gwisger y cyfansoddiad gyda y dillad goren, ac addurner ef yn y modd mwyaf celfyddydol; ond gofaler am fywyd ynddo beth bynag,—“gwell yw ci byw na llew marw;” am gyfansoddiad a bywyd ynddo yn unig y mae gobalith. Os na fydd y syniadau a gynrochr ynôd drwy y cyfansoddiad yn ein symud i

fyd y meddyddrychau a'r amgyffredion, ni bydd yn werth i'w wrando. Y mae pob gwir gerddoriaeth i fod fel tân, yr hwn y mae ei golofnau yn esgyn i fyny, ac yn ymddangos fel yn trosglwyddo hanfod pob peth gyffyrddo ag ef i'r nef; felly, nid yw y gerddoriaeth sydd yn ymddifad o duedd dringo yno, o'r rhywogaeth oreu—os bydd ei chyfeiriad uchod, profa ei bod oddiuchod,—esgyna fel y dwf i'w level ei hun.

Clywais rai yn cwygbo fy mod yn rhoddi barn rhy drom ar ambeill gyfansoddiad, nes y byddai y gwan a'r digalon yn ofni ac yn llesgân. Y mae yn ddrwg iawn genyf os ydyw hi felly, lladd yr aderyn yn y plisgyn, a tharawo y rhai bach wrth y meini, fyddai hyny. Er fod “sen y doeth yn well na chlan ffylliad” yn y pen draw, eto gwell genyf gyfeillorni ar yr ochr dyneraf na'r ochr arall; felly y tro hwn, cymerais hyny yn arwyddair (*motto*),—“Dywedwch a allwch o dda am bawb, ac os na fyddo genych dda i'w ddywedyd, peidiwch a dywedyd dim.” Yr wyf wedi cael “peth daloni” yn mhob un, ac os gorfu arnaf goryddu rhywun, coryddais ef yn garedig iawn, ac os cymerir ef mor garedig, bydd yn sicr o fod yn llesol.

Na ddigaloned y rhai sydd yn y dosbarth isaf, y maent yno, nid am eu bod yn wael a diwerth, ond am fod y lleill mewn cymariaeth yn well. Dywedwyd yn yr hysbysaeth, fod rhyddid i mi atal y wobr, os na byddai teilyngdod. Tybiwyf fod y wobr yn llawn mwy ar ol na'r teilyngdod, oblegyd y mae pob un sydd yn y dosbarth cyntaf, o'r bron, wedi enill y wobr o ran teilyngdod; ond gan nad allai pob un fod yn oreu, rhaid oedd edrych am dynu o'r rhai da y rhai oedd well, ac o honynt hwythau y rhai goren, a thybiwyf mai iddynt hwy, yn deg a chyflawn y rhoddwyd y gwobrau.

"O NA BAI FY MHEN YN DDYFROEDD," &c. JER. IX. 1.

Derbyniwyd 14 o Gyfansoddiadau, a dosberthir hwynt fel y canlyn. Y Wobr ydoedd Tlws gwerth gini, ac 21s.

DOSBARTH II.

"HEN GYMRO."—Y mae yn ddrwg genym orfod rhoi yr Hen Gymro yn y fan yma, ond nis galleim ei roddi mewn lle anrhydeddus uch yn anrhydeddus. Ceir ychydig ratoriaeth yn ei brif lais ar ei gynghanedd; ond y mae rhy fach o ratoriaeth yn y naill a'r llall i ateb i'r enw Hen Gymro.

"DAFYDD FRENIN."—Y mae symudiadau cynganeddol Dafydd yn annheilwng o Dafydd Frenin, ond y mae ei deimlad bron mor dodeddig ag eiddo Jeremiah ei hun. Ymddengys hwn fel gwaith un a allasai gyfansoddi yn dda, pe mynasai, ond bu yn rhy ddiofal y tro hwn. Buddiol fuddai ei gynghori i ymysgwyd o'r llwch, ac i ymddatod oddiwrth rwybau ei wddf, gan ymego i dynu ei alluedd allan rhagllaw, ac anodi i beidio eistedd nes llwyr enill yr orsedd fel brenin y gan.

"AWENYDD."—Y mae cyfansoddiad Awenydd yn rhy unfurf, a rhy fach o amrywiaeth ynddo; cynganedda yn lled gywir; teimlir yn lled ddwys wrth ganu rhai banau o hono. Yr wyf yn ofni ei fod yn wlo yn rhy iach o'r 28—28 i lawer gredni ei fod o ddifrif; eto, nid ydyw yn amddifad o'r awen.

"EOSIG."—Y mae'n gwastraffu gormod o deimlad ar y llythrennau. fel y mae y llythrennau, y geiriau, a'r brawddegau sydd yn ei dilyn yn ymddangos bron yn ddideimlad. Ar y mwyafr o'r *hen style* sydd yn ei Anthem; wyla gyda theimlad pur gymeradwy drwy efelychiad yn yr wythawd. Gwy'r Eosig pa fodd i gyfansoddi er bodfollonwyd i rai o hen bobl dda ein byd yn gampus.

100, neu *diens*.—Dechreu hwn yn hynod fywiog, a chydä theimlad gweddol. Buasai yn well iddo beidio trawsgyweirio i'r cwyair llon wrth fyned i wlo, yn enwedig mewn darn mor fyr, a digon o gyweirnodau lleddf wrth ei law. Ei goll penaf yw ei fod yn rhy wasgarog; a'i rinwedd penaf yw ei fod mor llyfn ac ystwyth.

"IOAN."—Y mae llawer iawn o fedrusrwydd ar y cyfan yn Anthem Ioan, ond tybiwyf fod ganddo ambell gord aunghywir, ac nad yw y defnydd a wna o'r *transition tones* yn gwbl nnol a deddfau y cyfryw; naent yn gywir iai prydian, ond yn aunghywir brydian eraill. Y mae gan Ioan rai efelychiadau prydferth, ac yn llawn teimlad; pe buasent ychydig yn ystwythach, buasent yn well. Ond cymeryd yr Anthem drwyddi, ceir hi yn un dda a defnyddiol.

"AB GOMER."—Er fod cynganedd Ab Gomer weithiau yn wan, ac weithiau yn aunghywir, eto, ceir llawer cyfansoddiad salach na'r

eiddo ef. Rhy fach o amrywiaeth sydd ynddo; ymddifra yn ormodol yn swm trydydd y cyweirnod, fel y mae swm hwnw yn dileu argraff pob swm arall; ond y mae yn gwella yn fawr at y diwedd. a theimla yn deilwng o'r testyn.

DOSBARTH I.

"THETAS."—Nid Anthem ond tön fach brydferth iawn sydd gan Thetas. Ceir efelychiad byr ar y geiriau "fel yr wylwn" yn debyg o fod yn darawiadol; gresyn na fuasai wedi ei *glorio* yn well, ac na fuasai y cyfansoddiad ychydig yn fwy. Gall Thetas gyfansoddi ond iddo geisio; ymddengys iddo gyfansoddi y tro hwn yn fwy er difyrwch nag er enill. Fe allai nad oes eisiau gwell nwyfau, ond cael mwy o honiunt. Rhagor am arian y tro nesaf Thetas.

"PLORATOR."—Bu Plorator yn ddiofal iawn gyda symudiadau ei gynganedd, yn neillduol gyda y cord chwe pedwar; trefnir hwnw yn ahl mewn rhyw flurf fel y mae yn swnio yn aunghysurus i'w ryfeddu. Rhaid fod rhyw fath o barotond ac adferiad i'r cord hwn, onide bydd gan y glust wrthwynebiad iddo. Dylid cosio mai y cord cyffredin ar sed y cyweirnod yw, ac nad yw y sed a'r 4ydd ond cydbwysiad; a rhaid cadw hynny mewn golwg wrth ei ddehdyddio, onide ni fydd yn dderbyniol gan ein clust. Gwnaethum y sylw yma ar waith Plorator, am mai efe sydd wedi arfer mwyafr ar y cord. Dechreu yn araf a naturiol, drwy efelychiad yn yr wythawd, a cheir efelychiad byr arall yn yr wythawd, yn yr 21 ban, a'r rhai canlynol. Y mae rhywbeth yn dda yn mhob ban a tharawiad, a theillynga yr awdwr bob cefnogaeth a ellir ei rhoddi iddo.

"PERORYDD."—Cychwyna Perorydd gyda *Solo Air*, a hen swm Cymreig yn berwi drwyddo. Y mae y *slur* sydd ar y gair "fynon" yn ainstwyth i raddau, oblegwyd ei bod ar y sill olaf yn lle y flaesaf o'r gair; ceir yr un anffawd yn y *chorus* cryf a gwreiddiol sydd yn canlyn. Efelychiad mwyn ac araf sydd ar "fel yr wylwn." Oes dim tebygolrwydd yn y *chorus* "am laddedigion merch fy mhobi!" i "gyda'r seintiau canant geinciau," o'r "cyfawn drig yn y nef?" Efelychiad campus yn yr wythawd a wellir yn dechreu yn y 25 ban, ond fod y gynganedd yn ymawnd yn hollol aunghywir, a gwy'r yr awdwr hynny gystal a minau, ond iddo fyned yn rhy ddiofal. Y mae y cyfansoddiad yn llawn teimlad, a dylai gael ei barchu pe na byddai dim arall ynddo.

"GALARWR."—Dyma ddernyn gwir deilwng—dechreu yn ddenlais, ceir y 12 ban cyntaf yn efelychiad yn yr wythawd; oddiyno

hyd yr 22 yn efelychiad yn y nawfed; ac nes y deuir at y *chorus*, ceir cyfres o efelychiadau gwir deilwng. Mae alaw y *chorus* yn ddigon llithrig, ond ceir y gynganedd weithiau yn anystwyth. Nid wyf yn cofio i mi weled efelychiad mor ddylanwadol a'r un sydd yn dechreu yn yr 28 o'r *chorus*, ac eto nid oes dim camp i'w weled yn y cyfansoddiad. Y mae yr efelychiad ar "fel yr wylwn" yn dda, ond nid mor effeithiol a'r llall. Cyfansoddodd Galarwr i ateb yn gryno i'r enw—"Yn alarus a chwynfanus."

"JACOB."—*Fugue* fer gyda *counter subject* sydd gan Jacob i gychwyn. Yn y 80 ceir efelychiad yn yr wythawd, a "ffynonau o ddegrau" yn mhob ban, nes cyraeddir y 52; yno y mae y ffynonau yn dechreu ymollwng, nes y ceir darluniad naturiol o wylu "am laddedigion," &c. Yn y 76 ffurfir *stretto* gyda y *subject* a'r *counter subject* bob yn ail. Nid yw yn uno mor fuan ag y dymunais, ond y mae'n gadarn i'w ryfeddu wedi dyfod at ei gilydd. Wedi dymuno ac ail ddyddmuno am deimladau priodol o herwydd y lladdedigion; terfyna yn hollol ddiadurn; ond wedi cael ei ddyddmuniad, a'i lwyr orchfygu gan deimladau wylfodus. Cyfansoddiad i bara tra parâo dagrau ac achos o honynt ydyw hwn.

"JEREMIAH."—*Fugue* eto, a thri *counter subject* yn perthyn iddi; dau yn hollol gywir, a'r llall bron felly. Ceir fod y gynganedd a'r meddwl yn dyoddef drwy fod yr awdwr yn ymlynu yn ormodol wrth ffurf wreiddiol y *syfsonau*, ond ystyried pob peth, gweithiodd yn fedrus ac i bwrpas. Trawsgyweiria ei gyfansoddiad yn yr 21 i C y pedwerydd, a dyma'r prif gyweirnod oddiyma i'r diwedd. Synwn braid fod yr awdwr wedi anghoſio ei gyweirnod cyntaf mor llwyr, fel na chafodd feddiannu yr orsedd byth ar ol hyny. Ceir efelychiad hawdd a theimladwy yn y banau 55 hyd y 74, ac wyla o ewyllys ei galon yn y banau 88 hyd 98, ac o'r 74 i'r diwedd. Yr ydym yn synu fod cymaint o deimlad mewn darn a chymaint o gelfyddyd ynddo; pe buasai llai o hyny a mwy o natur ynddo, buasai hwn yn un o'r darnau goreu a feddwn fel cenedl.

"TALIESIN."—Buasai hwn yn fwy naturiol yn y *tonal* nag yn y

strict Fugue, h. y. ateb yr E C A a welir yn y ban 1, gyda A G Ion, E yn lle B G E a welir yn yr 8fed ban; ond gan mai *mater of taste* ydyw hyn, caiff Taliesin fwynâu ei chwaeath, a byddwn ninau yn ddystaw. Atebir y *syfson* weithiau yn y *contrary motion* yn lle flordd arall; hyn eto a ddengys nad ydyw yr awdwr yn amddiffaf o sedrus-rydd a thalent; ceir tri o wahanol efelychiadau oddiyno i'r diwedd, a phob un wedi ei gynganeddu i'r dim.

Bellach rhaid i ni fanlyu ychydig yn rhagor ar waith Taliesin. Yr wyf yn ofni fod y pen cyntaf yn rhy *monotonous*, fod gormod o ddefnydd wedi ei wneud o'r sylfon a'r atebiad, fel y tueddir drwy hyny i'r cyfansoddiad gael ei glywed yn ormod o'r un peth. Eto, y mae yn diweddu yn rhy *swta*, h. y., y mae rhy fach yn cael ei wneud o'r geiriau olaf wedi treulio 68 o fanau i ddymuno am ddyfroedd a dagrau, a'r 41 i'n hysbysu i ba beth y dymuna am yr holl ddyfroedd a'r dagrau, sef "fel yr wyla ddydd a nos;" ni cheir ond 4 ban yn unig i ddweud yr achos o'r holl deimladau; tueddir ni i gasglu wrth hyny nad yw yr achos ond dibwys wedi'r cwbl yn ngolwg yr awdwr, ac os felly nid yw yr holl lafur ond "*much ado about nothing*," neu gynbyrfu yr eigion i fodd gwybedyn. Ond cymerwn olwg arall ar ymddygiad yr awdwr, ac fe allai mai hyny oedd mewn golwg ganddo yntau,—fod Jeremiah yn dymuno, ac yn ail ddyddmuno am deimladau cymwys, yn methu eu cael yn ddigon dwys ganddo—ei fod yn wylu ac yn methu wylu digon, a bod un crybwyllid difrifol o'r achos wedi tori'r costrelau, nes y gorchfygwyd ef gan deimlad, fel y gorfu arno ymatal rhag i'r llifeiriant ei fodd; os hyny oedd mewn golwg, cyraeddodd ei nod; eto yr wyf yn ofni nad yw y meddwl yn ddigon amlwg i'r gwrandawr ei weled heb lawer o drafferth.

Ychydig o wahaniaeth sydd rhwng teilyngdod y pedwar cyfansoddiad olaf. Rhagora Galarwr arnynt oll mewn symledd—Jacob mewn cyfartalrwydd, h. y. peidio gweud gormod o un rhan a rhy fach o'r rhan arall—Jeremiah mewn gwreiddioldeb a rhif ei sylfonau; ond y mae mwy o'r rhagoriaethau yma gyda en gilydd yn Taliesin, ac oblegyd hyny barnwyf ar bob golygiad mai Tal. yw y talaf, ac felly mai Taliesin sydd bôn y gân, yn ogystal a phen y beirdd.

SALM LXV. 1, 11, 12, 13.

Derbyniwyd 12 o Gyfansoddiadau, a dosbarthwyd hwynt yn y drefn ganlynol.—(Gwobr, Tlws gwerth gini, a £3, 3s,

DOSBARTH II.

"Y GOG."—Nid pob Cog sydd alluog i gann, heb son am gyfansoddi yn gystal a'r gog yma, ond y mae rhy fach o amrywiaeth yn ngân hon, fel pob un o'r rhywogaeth hono, i barâu yn ei blas yn

hir. Mae rhywbeth yn swynol yn y banau o'r 10fed hyd y 26ain. Dylai y ddwy F flaenaf sydd yn y 37 fod yn G, er bod yn atebiad i'r sylfon, buasant yn well cord, ac yn oemwythach heblaw hyny. Ceir efelychiad naturiol o'r 59 yn blaen; nid oes beiau pwysig yn y gynganedd; a'r prif ddiffyg ydyw dim byd neillduol yn ngolwg y

cyfansoddwr wrth gyfansoddi, ac felly diangodd y cyfansoddiad heb ddim neillduolrwydd ynddo.

"CYW MAI."—Gallwn dybied fod y Cyw yn ddirwestwr, mae rhywbeth o arddull y tonau dirwestol yn ei waith. Nid yw yn gystal cynganeddwr a'r Gog, ond mae ei gân yn llawer mwynach, ac yn meddu mwy o amrywieth. Ni ryfedawn ddim nad yw y *full chorus* yn alluog i gynrychu dylanwad arnom, os cenir ef yn fanwl ac effeithiol; rhyw fath o *galop* braidd ydyw y rhan olaf, rhaid ei ganu ar redeg wrllt, nes y goddiweddwr "Hosannah, Halleluiah." Dichon y byddai'n ddoeth tori ychydig ar edyn y Cyw, rhag iddo ehedeg yn rhy bell oddiwrth ei nyth.

"CERDDOR IEUANC."—Os ienanc y mae gobaith am dano; y mae hwn fel y Gog yn amddifad o *boint* neillduol; dylai fod rhyw reswm i'w roi dros roddi y cyfeiriad yna i'r gerddoriaeth, yn fwy na rhyw gywybodaeth arall, heb hyn bydd y cyfansoddiad yn y niwl, ac yn methu gwybod yn mha le y bu, y mae, nac i ba le y mae'n ceisio myned. Y mae diffyg "ysbryd y peth byw" yn ngychwyniad anthem y Cerddor, ond y mae yn gwella tua y Deuawd. Tybiwyd fod myned anngyffredin yn y *chorus* "Diferant ar borfeydd yr anial-wch;" efelychiad pryderth sydd ar "y dolydd a wisgir," &c.; gresyn na fusasai "am hyny y bloeddiant" yn gryfach. Y mae y lleisiau yn rhy wasgarog i ganu yn dda. Mwy o beroriaeth yn y cyfansoddiad nesaf, yna gallwn broffwydo yn oibethl i'w Cerddor.

"Y FRONFRAITH."—Efelychiad yn yr wythawd sydd gan y Fronfraith i gychwyn, ac un da iawn ydyw, oni bai ei fod yn y cywair lleddf, a'r geiriau yn gymwysach i'r cywair llon. Y mae yr acen yn anngywir weithian, ac o herwydd hyny, nid yw y beroriaeth mor ystywiag a' dynunir. Mae tlysal lond y cyfansoddiad yma, a cheir grymader nodedig ynddo pan y "bloeddiant ac y canant." Mae y Fronfraith bron mor ragorol am gyfansoddi ag ydym ganu.

"LEFI."—Nid yw cynganedd Lefi mor gywir; mae mwy o argoel natur ar ei waith na dyg, a "threch natur na dysgeldiaeth." Cychwynna gyda *Trio* naturiol ac ystywiach, a thybiwyd ei fod yn rhagori yn sawr ar y *chorus* sydd yn ei ddilyn. Yn y 14 o'r *chorus* ceir *Fugue* a *couplet subject*, a chryn fedruswydd ynddynt, ond fod y gynganedd yn asfer ar brydiau. O'r 58 hyd y diwedd ceir cyfres o efelychiadau; pe buasant yn ystywiach, buasant yn fwy cymeradwy.

"ARION"—Yn y *key G*. Dywedwn fel yma am fod yma Arion arall wedi cynryg y testyn hwn. Rhagora hwn ar y lleill yn ei symledd a'i hwyli; nid oes medruswydd na mawredd neillduol yn ei waith; ond y mae ei bryderfwrth yn swynol, a'i symledd yn gam-moladwy. Bu yn rhy esgeulus gyda y gynganedd, a dichon y dylai roddi mwy o led yn ei anthem er ateb i'w hyd; rhy unfurf o'r braidd

ydyw fel y mae yn awr. Nid oes eisiau gwell hwyli, nac angen mwy o symledd; ond mae y medruswydd a'r mawredd celfyddydol ar ol.

DOSBARTH I.

"HOFFWR Y GAN."—Dechrena hwn yn rymus, ond y mae ei gynganedd yn gyffredin; y mae y beroriaeth ar "Coroni yr ydyw y fwyddyn a daioni" yn arddelw y *Scottish style*; a champus ydyw yr efelychiad a'i dilynai. Tybiwyd y gallai yr awdwr yma ganu y *solo bass* yn darawindol. Tebyg y darn nesaf yn ei arddull i "Coroni yr ydyw." Ceir efelychiad pryderth ar "A orchuddir," &c. Nid yw y "bloeddiant," &c. yn gystal, na'r "Halleluiah" ychwaith; rhywbeth heb ei eisiau ydyw hwnw. Buasai yn well bod enaid yr "Halleluiah" yn yr anthem, nac ar wahan fel y mae yn awr.

"DAFYDD FRENIN."—Y mae Dafydd yn *frenin* ar gywreinarwydd y gelfyddyd gerddorol; ofnwyd fod dysgeidiaeth gan hwn yn trechu natur. Nid oes yr un ymgeisydd yn amlygu mwy o gelfyddyd na Dafydd, ond y mae yn ol o'r eueiniad cerddorol, y peth hwnw sydd yn *electrifo* ein holl gyfansoddiad. Y mae y cyfansoddiad yn *Fugues*, ac yn *Imitations* bron drwyddi, ond yn wir y mae y wisg yn gorchuddio gwir bryderfwrth y cyfansoddiad.—Dafydd yn nillad Saul ydyw braidd. Nid oes neb yn fwy hoff o gywreinarwydd cerddorol nag wyf fi, ond rhaid cael y ddawn hefyd, a diau ei bod hi yn Dafydd, ond iddo roddi mwy o olew ar beiriant y gelfyddyd. Hir oes i'r Brenin Dafydd.

"MOLIANWR."—Y mae Molianwr yn gyfansoddwr medrus iawn y mae hwyli neillduol bron drwy ei holl anthem. Deuawd yn efelychu en gilydd sydd yn cychwyn; efelychiad campus a naturiol ydyw y *gydgan*. Rhyw beth ar *ganter* braidd ydyw y *solo-bass*, a'r *gydgan* sydd yn ei dilyn, er hyny nid ydynt yn amddifad o fedruswydd a thlysi anngyffredin. Campwaith y cyfansoddiad hwn ydyw y *Fugue* ar y geiriau "y bloeddiant," &c.; y mae grymader Handel yn hon; gresyn ei fod yn darfod mor *sicla*. Paham na buasai yr awdwr yn dyfod a'r *air* i mewn yn y 10 ban, yn lle ailadrodd yr un peth yn y *bass*? pe gwnaethai felly cawsai y *stretto* yn gryfach o lawer. Ceir wedi hyny *Fugue* arall, yn ngyd ag efelychiad o honi yn y *contrary motion*, a dengys pob un o honnynt fed Molianwr yn gyfansoddwr o'r rhywogaeth oreu, ond nid y blaenaf y tro hwn fodd bynag.

"ASAPH GLAN ALUN."—Nid oes cymaint o fedruswydd celfyddydol yn ngwaith Asaph ag sydd yn ngwaithon Molianwr a Dafydd Frenin: ond y mae mwy o ystywydder yn ei eiddo ef, ac oblegydd hyny rhagora. Y mae y *chorus* cyntaf yn fwy'n naturiol, y *Trio* a'r *Quartet* yn llewli en lle i'r dim; ond yn y *chorus* "am hyny y bloeddiant," &c. y mae mwyaf o ragonirith a medruswydd Asaph yn dyfod i'r golwg. Y mae hwnw yn 6 llais, 2 *canto*, 2 *basso*, *alto*, a *tenor*, a'r holl leisiau yn efelychu eu gilydd, gan floeddi a

chanu am y gorau. Y mae y *chorus* yma yn unig yn fwy ei werth na'r wobr, ond tybiwyf fod yma ddau eto yn trechu Asaph, er crystal ydyw.

"ARION."—Dywedir fod yr Arion cyntaf yn gerddor mawr, ac nid yw yr un presenol yn un difedr; dechreuia ei gyfansoddiad yn syml; ac o'r bedd hyd y 39 ban, ceir efelychiad naturiol iawn;—weithiau yn *Soli*, pryd arall yn *Tutti*, Tybiwyf fod y *Fugue* ar "diferant ar borfeydd yr anialwch" yn diferu y brasder brasaf—campus yw yn wir. Trefynir y *chorus* yma gydag efelychiad tiws yn yr *octave*. "Y dolydd a wisgir a defaid" sydd yn ddeulais, y naill yn gwatwor y llall. Yna y *full chorus*, yn debyg yn ei *style* i "We worship God" o'r "*Judas Macabaeus*." *Fugue* a *counter subject*; a dengys yr awdwr fedrusrwydd a thalent anngyffredin yn eu trin; ond yr wyf yn credu yn gryf y dylasai y gynganedd a'r symudiadau fod yn ychydig yn well nag ydynt. Wedi rhoddi efelychiad arall o'r lleisiau o'r 101 hyd 115, ceir *Inversion* o'r *Fugue*, y *subject* wedi ei wrth-ddullio i'r wythawd islaw, a'r *counter subject* i'r wythawd uwchlaw, a chydai rhai o ddarnau (*fragments*) y ddau, trefyna wedi enill rhan o'n sorch a'n hewylls da drwy ei dalent; ond nis gallaf roddi y wobr iddo am y credwyf fod Cyndeyrn yn well.

"CYNDEYRN."—Dechreuia Cyndeyrn fel eraill yn lled ddidard ond ar yr un pryd dangosa ei fod yn ddigon o feistr ar ei waith, a bod holl elfennau hanfodol cyfansoddiad wrth ei law ac at ei orchymyn. Wedi amlygu grym y gynghanedd am ychydig yn y dechreu, ceir ganddo efelychiad tarawiadol o'r 17 yn mlaen;—ac yn 24 cychwynir y *Fugue* ac atebir hi weithiau ar y 4ydd, pryd arall ar y 5ed, ac ymsemda bron o honi ei hun gan mor ystwyth ydyw. Ymddengys yr awdwr braidd yn ddifater o honi, dylasai roddi cych eangach i un mor wych. Meddyliwyf nad oes eisiau gwell tri-llais ar "Coroni yr ydwyf y flwyddyn," &c. nag aydd gan Cyndeyrn. Mae y bunau 10, 11, 24, 25, 26, yn dyferu "dyferion y dil mei" heblaw "brasder ar borfeydd yr anialwch,"—*Chorus* a *Fugue* wedi hyny crystal ar llall, ac yn cael mwy o le a chwara teg. Nid wyf yn cyfrif y darn olaf gystal a'r rhai o'i finen, gresyn hyny hefyd, ond nid yw'n amddifad o ragoriaeth serch hyny, gallai fod rhagoriaethau y darnau cyntaf o'r cyfansoddiad yn atal iddo lewyrchu mor ddisglair, fel yr haul yn cuddio y sêr. Ceir mwy o golyddydd gan un, a mwy o natur gan y llall, ond ceir mwy o'r ddau gyda'u gilydd gan Cyndeyrn, na chun yr un o honynt, felly tybiwyf mai "efe biau'r chwara."

"DEFFRO GWISG NERTH," &c., ESAY LI. 9, 10, 11.

Derbyniwyd 6 o gyfansoddiadau, a dosbarthwyd hwynt fel y canlyn.—(Gwobr, Tiws gwerth, gini, a £3 3s.)

DOSBARTH II.

112.—Ychydig ydyw beiau cynghaneddol hwn, eisiau llon ar G yn *Alto* 12 ban. Yr acen yn anystwyth braidd yn 14, 15, 21, 45, 48, 57. Nid ydyw *sturio* cymaint ar y ail oall o'r gair "Tragyddol" yn dangos chwast dda iawn. Ceir y gynghanedd yn wan weithiau. Y mae "hyfrydwch" mawr iawn i'w gael o'r 62 yn mlaen, y mae'n tebygu o ran ei ddull i'r rhan olaf o'r *chorus* "And with the blast of thy nostrils." Os cymerwn y cyfansoddiad "drwyddo draw" cawn ei' yn un lled wych, ac nid ydym yn ei roddi yn isaf am ei fod yn wael, ond am fod yma rai eraill yn well nag ef.

"UN AM FOD YNO"—Y mae colliadau cynghaneddol hwn yn fwy na'r llall, ond mae y cyfansoddiad yn well, a dengys yr awdwr fwy o ddiolalwch nag o anwybodneth yn ei golliaidau. Pe buasai llon ar C yr *Alto*, a lleddf ar B y *Treble* yn y 6, a llon ar F *Alto* 19 ban buasai yn well. Dylai yr A yn *Bas* 16 fod yn D. Ceir symudiadau lledd' annymunol os nad afreolidd yn y 19, 22, 45, 52, 59, 61, 62. Y beiau gwaethaf ydynt yr 28 a'r 29, ac nis gellir eu gwella heb grym drafferth. Tyner y llon oddiar G yr *Alto*, gan ostwng yr A yn y 29 i F, rhodder lleddf ar B y *Tenor*, a gostynger F lon y *Bas* i C

lon, felly ceir trawsgyweiriad y 4ydd. Ceir y gynghanedd a'r acen yn anghywir "yn awr ac eilwaith," ond ar y cyfan, nid bob dydd y gwelir gyfansoddiad tebyg. Y mae "llawenydd a hyfrydwch" yn cael eu goddiwedd yn lled rwydd ganddo, a choron o orfoddid a llawenydd lled byrfyrth yn cael eu gosod ar benau y dychelewedigion: hawdd genyf gredur wrth gyfansoddiad yr awdwr mai un am fod yn Sion ydyw.

"EHYD."—Nid mor ehyd, bu yn lled ofalus gyda'r cyfansoddiad, ac yn effro iawn yn ei gyfansoddi. Tybiwyf y buasai y rhau gyntaf yn well pe yn y cywair lleddf. Naturiol iawn yw yr "unawd" a phrydferth iawn yw *Quartett* sydd yn ei ddilyn. Nid oes dim yn y *chorus* nes y deun i'r 16, yna cawn ganu a llawenyachu rhyfeddol, ac yn y 35 y mae y lleisiau yn efelychu eu gilydd, gan ymrystro'n y cyntaf i oddiwedd "llawenydd a hyfrydwch," a gyru "gofid a griddfan" ar ffio. Deryn'gwyth yw y demyn olaf yma, "pwy bynag sydd ehyd troed i mewn yma"

DOSBARTH I.

"TUBAL."—Y mae y gynghanedd yn nychlyd braidd gnn Tubal, yn y 26, 35, 65, a'r symudiadau yn afreolaidd yn y 35, 42, 43, 72. 93

Rhaid cael rhywbeth yn ychwaneg nag un *Crotchet* yn y 104. Nid oes llawn ddigon o deimlad awyddus am i fraich yr Arglwydd ddeffro, yn cael ei amlygu yn y rhan gyntaf, ond nid yw yn gwbl ddfator ychwaith. Darlunir y ffordd a wnaethpwyd i'r gwaredigion i fyned trwodd yn y 48 yn ardderchog, ac y mae hoywder yr awdwr wrth rodio yn profi ei fod ar y brif-ffordd, ac ni raid i'r ynfydlon ofni cyfelliorni arni; gofid a griddfan a ffy ymaith yn gwbl, gan adael y canu, y llawenydd, a'r hyfrydych i gymeryd eu lle, ac ymddengys yr awdwr fel pe byddai'n llawn iawn am y cyfnewidiad.

"DYSGYBL."—Mae hon yn ffaith ofnadwy, a mwy o arwydd athraw na dysgybl arni. Dechreu a fel yn gyffredin ond yn llawn o fedr, yna ceir *Solos* a *Trio*—y *Solos* yn efelychu eu gilydd yn ganmoladwy, a'r *Trio* yn rhoddi y *Fugue* ddilysol ar y gweill, ac wedi rhoddi pob peth yn ei le, cychwyna y dychweladigion tua Sion, yn llawn canu a llawenydd. Y mae y *Fugue* yn un dda iawn,—y *subject* yn debyg i'r *chorus*, "*The Lord gave the word*" gan Handel. Y mae llawenydd a hyfrydych yn cael eu goddiweddu gyda bywiogrwydd diffino, nid anhebyg i'r rhan olaf o'r *chorus* "*Worthy is the Lamb*." Os oes rhyw fal ar y deryn hwn, rhy ffaith, unfurf, a dibwys ydyw; ond tybiwyf y canu yn dda am un tro, a dichon fod fy ngwaith yn ei ganu amryw droion ar ol eu gilydd yn peri i mi amue ei fod yn ormod o'r un peth.

"MUSICO."—Beth ydyw yr ysbryd Lladinaidd yma sydd mor fynych yn ein cantorion?—y mae eisiau canu y rhywogaeth yma allan o'n cenedl. Nid oes ddim neillduol yn y 4 ban blaenaf. Yn y 5od ceir ehediant fer, a'r atebiad yn *stretto*, a'r gerddoriaeth o'r rhyw oreu. Yn y 14 dechreu a ehediant arall, mae'r atebiad yn hon yn agosach na'r llall, a therfyna y rhan gyntaf mewn efelychiadau byrion

ar y geiriau "yn yr oesoedd gynt." Dechreu yr ail ran o honi gyda 2 *Tenor* o natur *Recitative*, maent yn bur anhawdd, ond yn fyron, mae hyny yn rhywbeth gyda darnau anhawdd. Wedi hyny *chorus* ac ehediant newydd eto ar yr hen eiriau "Deffro gwisg dy nerth." Y mae *syllfon* ac atebiad yr ehediant yma yn rhai da, effeithiol, ac i bwrpas, ond *Episodes* gwael a berthyanant iddi; felly y terfyna yr ail lith. Yn 44 *Recitative* eto, pur hawdd, pa rai a genir gan 2 *Bass*. Yna all drefnir yr ehediant cyntaf yn y cyweirnod D ledff, a therfynir y drydedd ran o'r anthem yn debyg i'r cyntaf. Yn 75 ceir den-lais eto fel arweinid i mewn i'r ail *Fugue* yr lwn a drefnir yn *E flat*, a thrawagweirir oddi yno i A ledff D ledff, F a B yn y fan yma y terfyna y bedwaredd ran o'r anthem. Ymddengys yr awdwr fel pe byddai'n cael ail adnewyddiad i'w ffydd wrth adolygu yr hyn a wnaeth yr Arglwydd o'r blaen, a dadleua y gwaith hyny yn y modd taeraf yn ei weddi ar yr Arglwydd i ddeffro. Y mae'n anmhosibl cael darnau gwell a mwy effeithiol na'r rhanau cyntaf o'r anthem yma, ond nid yw y rhanau nesaf yn haner cystal. Ceir ehediant newydd eto ar y geiriau "hwy a ddeuant" ond mae rhywbeth arni, nid yw'n ddigon ystwyth, nac yn ddigon llawen. Gallai fod ei chyweirirwydd wedi nychu ei phrydferthwch, a'i chynghanedd yn ei hatal rhag bod mor hyfryd a llawen ag y dymunir. Yr unig beth a'i cyfiawnu ydyw ei byrder, a'i gwreiddioldeb, ac ei bod yn cael ei dilyn gan un o'r darnau mwyaf prydferth a themladwy a ellir ei weled; *Fugue* yn y *Double counterpoint*; yn ddilys dylasol hon gael mwy o *scope* nag a roddir iddi yma, ond dyma'r lle mae llawer yn ei cholli, rhydd rhai ormod o *scope*, ac eraill rhy fach. Nid yw yr awdwr hwn yn grintachlyd o'i eiddo, ond gallai ei fod braidd yn rhy gynil gydag ambell ddarn. Ni raid i neb arswydo rhoddi y wobr i Musico, enillodd hi yn deg a digon wrth ei gefn.

"TEYRNASOEDD Y DDAEAR" SALM LXVIII. 32, 33, 35.

Derbyniwyd 10 o Gyfansoddiadau, a dosbarthwyd hwynt fel y canlyn—(Tlws gwerth gini,—a thri gini).

DOSBARTH II.

"ANDROMEDA."—Nid ydyw yr Andromeda hwn yn *star of the first magnitude*, oblegyd y mae y gynganedd, yr acen, y beroriaeth, a'r geiriau yn hynod o ddilewyrch ganddo, ac os byddys yn ddiofal yn nghylch y pethau yma, bydd y cymylau yn ormod i'r aer disglair-iaf lewyrchu drwyddyt. Na ddigedig Andromeda wrthym, am ei gynghori i fod yn fwy gofalus yn nghylch y pethau hanfodol hyn y tro nesaf.

"ASAPH BLAEN EBBW."—Bu Asaph yn lled ddiofal wrth ysgrifenu y geiriau. Dylai fod yn bwnc gan bob ysgrifenydd i ysgrifenu y geiriau yn gywir, yn anwedig geiriau y Bibl. Ond os

oes ychydig o aflorwch yn ysgrifenu Asaph, dengys ei waith gryn fedrusrwydd yn y gelfyddyd gerddorol. Darnau da sydd ar "yr hwn a serchwy," &c. a "Duw Israel yw efe," ond gallasai fendithio Duw yn llawer gwell.

"CANOR MWYN."—Cyfansoddiad mwyn hefyd. Tybiwyf fod hwn yn ymgeisio ar rai o'r testynau eraill, y mae ei ddalw yr un gyda phob testyn, yn hyfrydu mwy mewn bod yn fwy nag yn nerthol, yn syml, nag yn sawreddus, ac i rodio y ddaear yn hytrach na marchog ar nef y nefoedd. Y mae mwynder yn wir angenrheidiol, ond rhaid arfer y *file sauer* a'r *rasp* rai prydiau, er ymbriodi ag alawon tyner yr awel, ni ddylid cyflif tarawiaid cynryfu y corwynt yn

elynlon. Prif ddiffyg y Canor mwyn yn fy meddwl i, yw ei fwynder, er hyny bendithia Dduw yn y modd goreu. Os ydyw y rhanau cyntaf o'r anthem yn ddiffygiol o nerth, bron nad ydyw y bendithio hwyliog yn y diwedd yn ddigon o iawn i'n cymodi a'r diffyg hwnw. Bendigedig fyddo Canor mwyn.

"GRETRICK."—A ydyw hwn yn perthyn rhywbeth i Gretry, y *French Composer* gynt? Os ydyw, daw yn fuan yn gystal gyfansoddwr ag yntau, ond yn wahanol ei arddull. Y mae Gretrick, yn gyfarwydd yn y gynganedd, ond yn dder weithiau yn ei symudiadau. Pe buasai "mwy o fynid" yn y darn cyntaf buasai'n well, rhy lwfr ydyw. Darnau da sydd ar "Wele efe yn anfon ei lef," &c. a "Duw Israel yw efe." &c. Y mae mwy o hwyl a chywreirwydd yn "Bendigedig fyddo Duw" nag yn un man arall, ond a ydyw hwn yn hollol wreiddiol i Gretrick, nid yw fy nghof yn sicr, ond barna fy nghlust ei bod yn gydnabyddus ag ef o'r blaen, ond pa un byuag, cyflawna ei swydd i'r dim yn y lle y mae Gretrick, yn ei osod.

"GLAN SEIONT."—"Israel's shepherd," ydyw yr enw a rydd hwn ar ei anthem, nis gallaf wybod paliam. Efe ydyw yr unig un o'r ymgeisywyr a roddodd barch i'r gair "Selah," rhoddodd Glan Seiont, fwy o barch iddo nag a roddir yn gyffredin, hyd yn nod gan yr hen Bowell o Gaerdydd. Cychwyna yr awdwr yn fywiog a grymus mewn eithaf ysbyrd i ganmol yr Arglwydd, a merchyg ar nef y nefodd yn ddeheuig iawn. Nid oes digon o gwmpas yn y darn arall, y mae'n rhy undonog i fod yn ddylanwadol. Y mae "Bendigedig fyddo Duw" o'r un *style* a'r "And the glory of the Lord," a gellir barnu wrth hyny ei fod yn wir fendigedig.

DOSBARTH I.

"CANTOR."—Ymddengys hwn fel cyfansoddiaid Cantor ienang, yn dechreu rhoddi ei *theory* mewn *practise*, natur a dysgeidiaeth yn ymgomio a'u gilydd, ond heb ymbriodi, ac ond i'r Cantor yfed cymaint o'r *deaf* gerddorol, ag a yfodd o'r gelfyddyd, bydd yn sicr o ddyfod yn ddyn. Ond nid yw ei waith yn ddiffygydd fel y mae, y cymalau sydd yn rhy anystwyth i gerdded yn naturiol eto, "*use makes master*." Pe buasai mor heinf wrth ganmol yr Arglwydd, ag y mae wrth "farchog nef y nefodd," buasai yn wir ganmoladwy. Y mae "ofnadwy wyt" yn gryf, a "bendigedig" yn dda. Ymrodded Cantor ati hi, ac yna "pwy ond efc."

"AB TUBAL."—Sydd yn cychwyn yn awdurdodol gydag unseiriau. Rhoda efelychiad naturiol a bywiog, ar "Canmolwch yr Arglwydd." Er fodd y deryn ar "Yr hwn a farchyg" yn dda, nid yw yn ddigon mawreddus i'r geiriau. Anfona ei lef allan yn nerthol, darlunia Dduw Israel yn ofnadwy o'i gvsegr, gystal ag y dymunid. Ceir efelychiadau wedi hyny ar "Bendigedig fyddo Duw," ond nid yw mor ragorol yn bendithio ag y gallasai fod, yn ol y medrusrwydd a ddengys gyda y rhanau eraill, collobd hi tua y diwedd bradd.

"CARWR CERDDORIAETH."—Dyma gyfansoddiaid a llawer iawn o ragoriaethau ynddo; ei brif *Fugue* sydd yn ei andwyo, a hyny yn yr arferiad gormodol o honi; y mae cariad yr awdwr tuag ati "yn gryf fel angau, ac yn greulon fel y bedd." Ymddengys ei fod yn methu ymddatod oddiwrth H sydd ganddo ar y geiriau "Yr hwn a farchyg," &c., ac ar "Duw Israel yw efc."—naill ai y *syllfon*, ai atebiad iddi, ai efelychiadau, ai ynte *fragments* o honi sydd drwy yr holl anthem, a hyny bron yn yr un cywair a chyweimod. Y mae hi yn dda, ond diflasir ar ormod o "*buddings*." Y mae y *syllfon* a'r atebiad i fod yn asgwrn cefn i'r cyfansoddiaid a dim yn rhagor; a thra y mae ambell i gyfansoddiaid heb yr un asgwrn cefn, y mae hwn, wedi hyny yn rhy ymddifad o gig a chnawd, fel y mae yr asgwrn yn rhy amlwg. Tybiwyf y dylid trawsgyweirio a gwrthddullio *Fugue* yn aml, a gwnethur defnyddio o *episodes*, yn cynwys meddylliau newyddion, onide bydd y cyfansoddiaid yn sicr o fyned yn "*monotonous and tiresome*," megys ag y dywed Cherubine. Dylai y *subject* fod yn ddigon hawdd i'w adnabod yn mhob cyfansoddiaid, ond ni ddylid cymeryd gormod o hysfira arno: er mai efe sydd yn eistedd ar yr orsedd, nid efo sydd i redeg fel "hogyn buches" i wneud pob swydd; yr wyf yn dweud hynyna wrth yr ymgeisydd hwn, nid am mai efe yn unig sydd yn euog o yru yr *idea* gerddorol "nes iddi golli ei phedolau," ond am y gwn ei fod yn rhy wybodus yn y gelfyddyd i ddigio wrthryf, ac mor alluog, os nad mwy, i farnu cyflawnder ac uniondeb ag wyf sinau. Nid pob cyfansoddiaid a chyfansoddiaid a ddeil ei drin a'i brofi fel eiddo Carwr Cerddoriaeth.

"CHALCOL."—Un yn ymhyfydu mewn cywreimbethau ydyw hwn. Wedi dechreu yn ddifodres cawn *Fugue* yn y *contrary motion* ar "Yr hwn a farchyg" ar nef y nefodd;—trinia hi trwy ei hateb, ei gwrthddullio, ei thrawsgyweirio, a'i hefelychu yn y modd mwyaf medrus:—wedi rhoddi ychydig nodau ar "Wele efe yn anfon ei lef," &c., ceir *Fugue of Immitation* ar y geiriau "a hono yn llef nerthol." Gwyb iawn ydyw "ofnadwy wyt;" nid oes dim neillidol yn "Duw Israel yw efc;" ond ar "Bendigedig fyddo Duw" y mae dawn campus yn *quadruple counterpoint* yn the octave, wedi ei gyfansoddi yn y modd cywreinaf. Os ydyw cywreirwydd a chelfyddyd o werth, y mae yr anthem yna o werth; ond yn wir y mae yn rhy amddifad o enaid y gân—y mae ei chorff yn rhy fawr o berwydd ei chywreirwydd. Byddaf yn mawr gymeradwyo medrusrwydd cynganeddol bob amser pan y byddo natur a bywyd i'w weled yn y cyfansoddiaid yr un pryd; ond nid yw cywreirwydd cynganeddol yn unig, ond blodau perarogus yn addurno corph mawr.

"JEDUTHUN."—Y mae hwn yn mhell iawn yn ol i *Chalcol*, mewn medrusrwydd celfyddydol—nid yw yn deilwng i ddatod canni ei esgidiau, ond mewn cyfansoddiaid da, defnyddiol, ac i bwrpas, nid yw Jeduthun yn ol fy marn i, yn ol i'r un o'r ymgeisywyr penat. Nid oes dim camp yn y byd, na choll yn y byd, yn y cychwyn. *Solo Bass* ardderchog sydd ar "yr hwn a farchyg," ond tybiwyf y buasai *chorus* yn fwy cymwys i fawredd y geiriau. Cyfansoddiaid

Jeduthun ar y 84 adn. ac ysgrifennodd yn nechreu y *chorus* fel y canlyn.—“Nid yw yr adnod rhwng y cromfachau yn yr hysbysiad, ac os dymuna y cyfeisteddiad gadw yr amodau, gellir ei gadael allan.” Or goreu Jeduthun, mae hyn yn ddigon teg. “*Quatetto and chorus*” ydyw y *simple counterpoint* yn llawn tlyni, heb ormod o *bomp* yn ei hamgylchynu. Gesyd allan “Ofnadwy wyt” yn debyg i ran o'r *introduction* sydd gan Haydn yn y *Passion*.—Ofnadwy yw y gerddoriaeth fel y geiriau, ond y mae gwybodaeth y cysegr yn llanw pob nodyn. Wedi hyn dyna y *Fugue* allan ar y geiriau “Duw Israel” &c. Os ydyw yn ymddangos yn anghelfydd yn nechreu ei anthem, daw allan yma gyda ei holl nerth, a cheir nerth, dyg, a natur, wedi ymuno fel “cedyrn Dafydd,” nes ydynt yn ei wneud yn ddigon galluog i orchfygu fel Tywysog. Dywedasom ei fod yn ol i *Chalcol* mewn cywreirwydd, ond wrth edrych ar y darn yma, yr ydym bron ag anghredu ein dywediad ein hun. Dengys ei *Fugue* allan yn y dull mwyaf manteisiol, a chyd a chwaeth oreu, ac felly nid ydyw yn ei chyfyngu na'i gwasgaru yn ormodol, ond defnyddia hi fel un yn deall pa bryd i wneud, a pha bryd i beldio. Paham y mae yn darfod mor ddiseremoni nis gwn; bu rhai o'n ymgeiswyr yn rhy hir

gyda “Bendigedig fyddo Duw,” ond yn sicr bu Jeduthun yn rhy fyr. Yr wyf yn meddwl nad yw cyfansoddiad Jeduthun, yn un a'n swyna yn ormodol ar yr olwg gyntaf,—gallai fod rhai eraill o'r cyfansoddiadau yn fwy *dazzling* nag ef; ond fel darn i'w ddefnyddio yn mhob cynulleidfia, ac i'w gannu gan gantorion gwael a gwyb, y mae yn sicr o weithio ei ffordd. Y mae rhywbeth ynddo i'r anghyfarwydd, ac i'r cyfarwydd,—“A'i swyn y bydd yn synu pawb.” Felly wedi pwyso, ac ail bwyso Jeduthun gyda'r ymgeiswyr eraill, efe sydd yn troi y fantol, er fod Carwr Cerdoriaeth, a Chalcol, bron yn *cynnal beam* ag ef.

Yn awr yr ydym wedi rhwyfo i'r lan, trwy ganol creigion a sugndraethau mawrion; er ofni yn fynych mai “boddi fyddai'n rhan, cyn cyraedd tawel lan, gwlad y goleuni,” ac os byddai *Trugaredd* weithiau yn rhedeg i'n hatal, rhag codi ein hwyliau yn ormodol i'r gwynt, ni symudodd *Cyfauster* yr un cam oddiwrth y llyw; bellach y mae y llanw wedi cilio, y gwynt wedi gostwng, yr hwyliau wedi eu plygu, a'r angor wedi ei ollwng; penderfynwn ninau i saafu am dymor, gau ddyuno hir oes i'r Pwyllogor, yr Ymgeiswyr, ac i'r gân.

*. * Digwyddodd gwall yn anthem Jeduthun yn y degfed a'r nawfed ban o'r diwedd. Dylasai y G fod ar F yn y Bass

BETHESDA: ARGRAFFWYD A CHYHOEDDWDYD, GAN R. JONES.

ENWAU TANYSGRIFWYR AT EISTEDDFOD BETHESDA, 1852,

	s.	d.		s.	d.
Rev'd. Ll. Samuel, Bethesda - - -	2	6	Mr. John Williams, Llanllechid - - -	2	6
Mr. Owen Pierce, Tai'r mynydd - - -	3	6	Mrs. Williams do, - - -	2	6
" David Griffith, Garneddwen - - -	2	6	Mr. Elias Roberts, Tyddyn Robin - - -	2	6
" Henry Parry, Chwarel goch - - -	2	6	" Jacob Williams, Fron - - -	2	6
" Robert Roberts, Draper, Bethesda - - -	3	0	" Richard Williams, Crydd - - -	2	6
" Thomas Jones, Organist, Llandegai - - -	2	6	" William Davies, Cae'r blaidd - - -	2	6
Miss Jones, Bangor - - -	2	6	" David Williams, Cwm bowydd - - -	2	6
Mr. John Owen, Bryn llwyd - - -	2	6	" John Roberts, Llan gynog - - -	2	6
" Thomas Humphreys, Bryn meirig - - -	2	6	" Evan Jones, Cae garw - - -	2	6
" Griffith Rowlands, Grisau cochion - - -	2	6	" Ellis Jones, Pentre - - -	2	6
" Morgan Roberts, Llanllechid - - -	2	6	" Aaron Jones, Braich melyn - - -	2	6
" Owen Jones, Tal y waen - - -	2	6	" Lewis Jones, do. - - -	2	6
" Griffith Williams, Smith, Pont y twr - - -	2	6	" Thomas John Owens, do. - - -	2	6
" Robert Jones, Pen y graig - - -	2	6	" William Robert Williams, do. - - -	2	6
" Benjamin Williams, Y fron - - -	2	6	" Owen Griffith, do. - - -	2	6
" Robert Jones, Cae maes gollen - - -	2	6	" Hugh Hughes, Cae'r berllan - - -	2	6
" William Owen, Smith, Pen y graig - - -	2	6	" Owen Hughes, do. - - -	2	6
" Hugh Roberts, Pen y gareg - - -	2	6	" David Roberts, do. - - -	2	6
" Hugh Roberts, Cae'r berllan - - -	2	6	" Robert Jones, Stationer - - -	2	6
" David Hughes, Nant y graian - - -	2	6	W. T. Rogers, Esq. Beaumaris - - -	5	0
" Robert Owens, Tan y rhiw - - -	2	6			